

TAXONOMICAL NOTES AND CHECKLISTS

Ukrainian flora checklist. 11: families *Geraniaceae* (Geraniales), and *Linaceae* (Linales/Malpighiales), Angiosperms

Mykola M. FEDORONCHUK **Affiliation**

M.G. Kholodny Institute of Botany, National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Correspondence

Mykola Fedoronchuk,
e-mail: m.fedoronchuk@ukr.net

Funding information

not support

Co-ordinating Editor

Ivan Moysiyyenko

Data

Received: 03 June 2024

Revised: 07 October 2024

Accepted: 30 September 2024

e-ISSN 2308–9628

doi: 10.32999/ksu1990-553X/2024-20-3-1

ABSTRACT

Materials and methods: herbarium collections, literature data, field observations.

Nomenclature: POWO 2024, World Plants 2024, Euro+Med Plant Base 2024

Results: In the flora of Ukraine, the order Geraniales includes one family, *Geraniaceae*. The family *Geraniaceae* is represented by three genera, namely, *Erodium*, *Geranium*, and *Pelargonium* comprising 32 species of autochthonous and cultivated floras. *Erodium cyconoides* is a synonym of *E. ciconium*. Features by which the subspecies *Geranium sibiricum* subsp. *popovii* are unstable and fall within the range of variability of typical *G. sibiricum*. The species name *G. alpestre* is illegitimate and should be replaced by *G. sylvaticum*, which should also include plants from the vicinity of Kremenets (Ternopil region), which were defined as *G. uralense*. The family *Linaceae* in the flora of Ukraine is represented by 24 species (including subspecies), which are part of two genera (*Linum* and *Radiola*). The species name *Linum angustifolium* is a synonym of *L. bienne*. The species *L. catharticum* in Ukraine is represented by a typical variety. Among the species close to *L. corymbulosum*, which is widespread in the Crimea, *L. strictum*, *L. trigynum* and *L. gallicum* are erroneously cited for the Crimea (the latter is a synonym of *L. trigynum*, which is widespread in Transcarpathia). Synonyms of *L. hirsutum* are *L. cretaceum* and *L. lanuginosum*. The species *Linum nervosum* in Ukraine is represented by two subspecies: *L. nervosum* subsp. *jailicola* (in Mountainous Crimea) and typical *L. nervosum* subsp. *nervosum*, which synonym is *L. aucheri*, reported from the Crimea. A synonym of *L. squamulosum* is *L. euxinum*. The species *L. usitatissimum*, which is cultivated in Ukraine, is represented by the typical variety, which was previously also referred to as: *L. crepitans* and *L. humile*.

KEYWORDS

annotated list, distribution, species, subspecies, genus, family, systematics, nomenclature, synonyms, herbarium specimens, flora, Ukraine, *Erodium*, *Geranium*, *Pelargonium*, *Linum*, *Radiola*

CITATION

Fedoronchuk, M.M. (2024). Ukrainian flora checklist. 11: families *Geraniaceae* (Geraniales), and *Linaceae* (Linales/Malpighiales), Angiosperms. *Chornomorski Botanical Journal* 20 (3): 231–241. doi: 10.32999/ksu1990-553X/2024-20-3-1

ВСТУП

Пропонована стаття продовжує серію попередніх публікацій про таксономічний склад і номенклатуру видів судинних рослин флори України із родин губоцвіті (*Lamiaceae* Martinov) (Fedoronchuk 2022a), бобові (*Fabaceae* Lindl.) (Fedoronchuk 2022b), зонтичні (*Apiaceae* Lindl.) та аралієві (*Araliaceae* Juss.) (Fedoronchuk 2022c), розові (*Rosaceae* Juss.) (Fedoronchuk 2022d), гвоздикові (*Caryophyllaceae* Juss.) (Fedoronchuk 2023a), товстолисті (*Crassulaceae* J.St.-Hil.), агрусові (*Grossulariaceae* DC.), столисникові (*Haloragaceae* R.Br.), ломикаменеві (*Saxifragaceae* Juss.), берізкові (*Convolvulaceae* Juss. s. l., incl. *Cuscutaceae* Dumort.) та пасльонові (*Solanaceae* Juss.) (Fedoronchuk 2023b), жимолостеві (*Caprifoliaceae* Juss, incl. *Dipsacaceae* Juss., *Linnaeaceae* Barcklund, *Valerianaceae* Batsch), калинові (*Viburnaceae* Raf., incl. *Adoxaceae* E.Mey., *Sambucaceae* Batsch. ex Borkh.), плакунові (*Lythraceae* J.St.-Hil. s. l., incl. *Punicaceae* Bercht. & J.Presl, *Trapaceae* Dumort.), онагрові (*Onagraceae* Juss.) та миртові (*Myrtaceae* Juss.) (Fedoronchuk 2023c), ебенові (*Ebenaceae* Gürke), первоцвітові (*Primulaceae* Batsch ex Borkh.), актинідієві (*Actinidiaceae* Engl. & Gilg) та вересові (*Ericaceae* Juss.) (Fedoronchuk 2023d), чистові (*Cistaceae* Juss.), мальвові (*Malvaceae* Juss., incl. *Tiliaceae* Juss.) та тимелеєві (*Thymelaeaceae* Juss.) (Fedoronchuk 2024a), молочайні (*Euphorbiaceae* Juss.) та філантієві (*Phyllanthaceae* Martinov) (Fedoronchuk 2024b). У цій статті наведено анотований список видів родин геранієві (*Geraniaceae* Juss., порядку Geraniales Juss. ex Bercht. & J.Presl, 1820) та льонові (*Linaceae* DC. ex Perleb, 1818, nom. cons., порядку Linales Bercht. & J.Presl, 1820).

МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕНЬ

Базовою основою пропонованого списку видів родин *Geraniaceae* та *Linaceae* є номенклатурне зведення судинних рослин флори України (Mosyakin & Fedoronchuk 1999). Робота також базується на критичному аналізі таксономічного складу з опрацюванням гербарних колекцій, матеріалів власних польових досліджень, а також літературних джерел, з урахуванням нових узагальнених даних морфологічних та молекулярно-філогенетичних досліджень. У роботі також використані номенклатурні та таксономічні онлайн бази даних (POWO-2024, World Plants 2024, Euro+Med Plant Base 2024). Для кожного виду вказано його поширення, а в примітках (у разі потреби) – таксономічні, номенклатурні чи хорологічні коментарі. Назви родів та видів, а також їхні синоніми (у круглих дужках) наведені за абетковим принципом. У квадратних дужках додатково наведені альтернативно прийнятні на сьогодні назви (виділені напівжирним курсивом). Зірочкою (*) позначені культивовані рослини, знаком оклику (!) – натуралізовані культивовані рослини («втікачі з культури»), знаком питання (?) – рослини, представлення яких потребує підтвердження. Ботаніко-географічні райони, представлені у хорологічних діагнозах, наведені відповідно до геоботанічного районування території України (Shelyag-Sosonko 1985). Флористичне районування Українських Карпат прийняте за В.І. Чопиком (Чопук 1969). В окремих випадках вказані також більш конкретні місцезнаходження (зазначено адміністративні райони). Поширення видів на території України наведено за достовірними джерелами (флорами, визначниками, опублікованими науковими статтями в журналах ботанічного профілю, а також на основі опрацьованих гербарних матеріалів).

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Geraniaceae Juss.

За класифікацією групи філогенезу покритонасінних рослин (Angiosperm 2016) до складу порядку Geraniales входять дві родини – *Geraniaceae* Juss. і *Francoaceae* A.Juss. (остання у флорі України відсутня). Родина *Geraniaceae* налічує понад 810 видів, представлених у п'яти (Christenhusz & Byng 2016) чи семи (Stevens 2016) родах, з яких

найбільшими за обсягом видів є *Geranium* Tourn. ex L. (360 видів), *Pelargonium* L'Her ex Aiton (286 видів) та *Erodium* L'Her. (120 видів). Це трави або чагарники, рідше сукуленти (*Sarcocaulon* (DC.) Sweet, у флорі України рід відсутній). *Geraniaceae* мають низку генетичних особливостей, унікальних серед покритонасінних, зокрема сильно перебудовані геноми, що відрізняються вмістом генів, порядком і розширенням інвертованого повтору (inverted repeat) (Röschbleck *et al.* 2014). Більшість видів родини поширені в помірно теплих і субтропічних областях обох півкуль, а також у гірських районах тропіків. В Україні родина *Geraniaceae* представлена трьома родами (*Erodium*, *Geranium*, *Pelargonium*) та 32 видами, з яких два види роду *Pelargonium* – лише в культурі.

ERODIUM L'Her.

Близько 120 видів, поширених у помірно теплих і субтропічних, частково в тропічних областях обох півкуль, переважно в країнах Середземномор'я і Південно-Західної Азії. В Україні – 6 видів.

Erodium beketowii Schmalh.

- В Приазов'ї на гранітних, гнейсових і порфірових відслоненнях (по річках Кальміус і Кальчик). Ендемік. Охороняється з природоохоронним статусом «зникаючий» (Perelik 2021).

Erodium ciconium (L.) L'Her. (*Erodium cyconoides* Tzvelev; *Geranium ciconium* L.)

- В Причорномор'ї, зрідка та в Криму (крім смуги букових лісів та яйл), звичайно. З Криму, на основі двох гербарних зразків, зібраних в садах з околиць Сімферополя і Ялти, що зберігаються в гербарії LE, Н.Н. Цвельовим (Tsvelev 1993) описано *Erodium cyconoides* Tzvelev, який за автором виду відрізняється від *E. ciconium* квітконіжками без залозистих волосків і значно дрібнішими мерикарпіями (4,5–5,5 мм завдовжки) з припущенням, що, можливо, рослини є занесеними. Проте, як відмічає А.В. Єна (Yena 2012), вивчаючи обширний живий і гербарний матеріал, зібраний, зокрема, в околицях м. Сімферополя, кількісні параметри ознак *E. cyconoides* легко вкладаються в діапазон мінливості *E. ciconium*. Тому, на нашу думку, визнання *Erodium cyconoides* в POWO 2024 та в базі даних Euro+Med Plant Base 2024 є необґрунтованим. Не визнається цей вид також у базі даних World Plants 2024, де він зведений у синоніми типового підвиду *Erodium ciconium* (L.) L'Her.

Erodium cicutarium (L.) L'Her. (*Geranium cicutarium* L.; *Geranium pentandrum* Gilib., nom. illeg.)

- По всій Україні (включно з Кримом), звичайно. Крім типового різновиду, Н.Н. Цвелев (Tsvelev 1996) в південних регіонах поширення виду, зокрема в Криму, виділяє ще два: var. *hirsutum* (Jord. ex Boreau) Schur (*Erodium hirsutum* Jord. ex Boreau) – з густо- і довговолосисто опушеними стеблами, та var. *praecox* (Cav.) DC. (*Erodium praecox* (Cav.) Willd.) – майже безстеблій і раноквітучий.

Erodium hoefftianum C.A. Mey. [*Erodium hoefftianum* C.A. Mey. subsp. *hoefftianum*] (*Erodium neilreichii* Janka subsp. *hoefftianum* (C.A.Mey.) Soó ex Greuter, Burdet & G.Long; *Erodium neilreichii* Janka var. *hoefftianum* (C.A.Mey.) Brumh.)

- В Степу, переважно в Причорномор'ї. Наводиться також для Криму (Prokudin 1987, Euro+Med Plant-2024, World Plants-2024), але можливо помилково (на основі єдиного екземпляру з етикеткою: «in maritimis Tauriae. Pallas», зібраного, мабуть, в Херсонській області (Tsvelev 1996). Наведення для України близького виду *Erodium neilreichii* Janka [*Erodium hoefftianum* C.A. Mey. subsp. *neilreichii* (Janka) Soó ex Greuter, Burdet & G.Long] (Mosyakin & Fedoronchuk 1999) є помилковим. Це північно-балканський вид/підвид (POWO 2024), який в Україну не заходить, а в базах даних Euro+Med Plant-2024 та World Plants 2024 він взагалі зведений в синоніми *Erodium hoefftianum*.

Erodium malacoides (L.) L'Her. [*Erodium malacoides* (L.) L'Her. subsp. *malacoides*] (*Geranium malacoides* L.)

- В Криму (гора Кішка поблизу Симеїза).

Erodium ruthenicum M.Bieb. (*Erodium multicaule* Link; *Erodium serotinum* Steven)

- На півдні Лісостепу і в Степу.

GERANIUM Tourn. ex L.

Близько 360 видів, поширених переважно в помірно теплій зоні і субтропіках північної півкулі, але частково також в гірських районах тропіків і в південних субтропіках. В Україні – 24 види.

Geranium asphodeloides Burm.f. (*Geranium pallens* M.Bieb.; *Geranium tauricum* Rupr.)

- В Гірському Криму (більш звичайно на Південному березі Криму, рідше в інших районах). За Н.Н. Цвельовим (Tsvelev 1996), яких-небудь відмінностей кримських рослин, описаних як *Geranium tauricum* Rupr. від балканських і малоазійських (звідки описано *G. asphodeloides*) виявити не вдалося.

Geranium bohemicum L.

- На Західному та Житомирському Поліссі, в Лісостепу та Гірському Криму, зрідка.

Geranium collinum Stephan ex Willd. (*Geranium londesii* Fisch. ex Link; *Geranium longipes* DC.)

- На півдні Лісостепу і в Степу, звичайно; в Гірському Криму.

Geranium columbinum L.

- В західній частині лісових районів і Лісостепу, зрідка (як бур'ян); в Криму, частіше.

Geranium dissectum L. (*Geranium angustifolium* Gilib., nom. illeg.)

- В західній частині лісових районів і Лісостепу, рідко (як занесена рослина, бур'ян); в Криму (схід) і на Південному березі Криму, зрідка.

Geranium divaricatum Ehrh.

- Майже повсюдно по материковій частині країни, а також в Гірському Криму.

Geranium linearilobum DC. (*Geranium tuberosum* L. subsp. *linearilobum* (DC.) Schmalh., comb. superfl.; *Geranium tuberosum* L. var. *linearilobum* (DC.) Kuntze)

- В Степу (Донецька область, м. Маріуполь; Старобешівський район, по річках Кальміус і Стила); в передгір'ях Криму (окол. м. Сімферополь, Старого Криму (гора Агармиш)).

Geranium lucidum L.

- В Криму (в горах і на Керченському півострові), звичайно; наводиться також за старими даними для Житомирського Полісся (Олевський район, с. Рудня-Озерянська, за О. Роговичем), Чернігівського Полісся (с. Ріпки, за Роговичем) і Правобережного Лісостепу (м. Кіровоград) (Dobrochayeva 1955a).

*!Geranium macrorrhizum L.

- Зрідка культивується майже по всій країні як декоративна рослина, яка нерідко дичавіє (відомо з Гірського Криму і Карпат).

Geranium macrostylum Boiss.

- В Гірському Криму (гори Ай-Петрі, Бедеке-Кир). Вид, описаний з Греції, вперше для Криму наведений Н.Н. Цвельовим (Tsvelev 1993) на основі двох гербарних екземплярів, що зберігаються в LE, зібраних К. Гольде («на склоне гори Бедеке-Кыр, на лесном лугу, 16 V 1898, К. Гольде») та І. Ванковим («Ай-Петри, 25 V 1901, И. Ванков»). Від близького *G. tuberosum* L., широко поширеного на Південному березі Криму, відрізняється первинними частками листків (глибше і більш рівномірно пірчаторозсіченими на лінійні частки 1,2–2 мм завширшки по 3–5 з кожного боку) і стовпчиком під рильцями на 0,5–1,5 мм голим (а не до самих рилець короткоопушеним). Крім того, у *G. macrostylum* є дві пари дуже зменшених супротивних листків при основі суцвіття, а не одна пара, як у *G. tuberosum*.

Geranium molle L.

- В лісових районах Лісостепу, більш-менш звичайно; в Степу, рідше; в Гірському Криму і на Південному березі Криму, звичайно (часто як бур'ян).

Geranium nepalense Sweet

- Наводиться для ботанічних садів (м. Чернівці, Київ) як адвентивний бур'ян, що походить з Південно-Східної Азії та Далекого Сходу.

Geranium palustre L. (*Geranium purpureum* Gilib., nom. illeg.)

- В західних лісових районах (переважно по долинах річок), на Поліссі і в північній частині Лісостепу, рідше в південних районах.

Geranium phaeum L. (*Geranium lividum* L'Hér)

- В Карпатах, Західному Лісостепу, в правобережних районах, звичайно.

Geranium pratense L.

- В лісових районах та в Лісостепу; дуже рідко в Степу (Дніпропетровська область).

Geranium purpureum Vill. (*Geranium robertianum* L. subsp. *purpureum* (Vill.) Nyman; *Geranium robertianum* L. subsp. *purpureum* (Vill.) Schmalh., comb. superfl.; *Geranium robertianum* L. var. *purpureum* (Vill.) DC.)

- В Криму (південь), на Керченському та Тарханкутському півостровах.

Geranium pusillum L.

- Повсюдно, як бур'ян.

Geranium pyrenaicum Burm.f.

- Майже повсюдно, але частіше в західних районах і в Гірському Криму, як адвентивний бур'ян (переважно заноситься з ботанічних садів).

Geranium robertianum L. (*Geranium foetidum* Gilib., nom. illeg.)

- Повсюдно на материковій частині України (в Степу рідше), а також в Гірському Криму і на Керченському півострові.

Geranium rotundifolium L. (*Geranium viscosum* Gilib., nom. illeg.)

- Наводиться для Розточчя-Опілля (м. Львів), Західного Лісостепу (Тернопільська область, м. Збараж, м. Скалат), Правобережного Степу (м. Одеса) та майже для всього Криму (не відомо лише з Тарханкутського півострова і передгір'я), як бур'ян.

Geranium sanguineum L. (*Geranium grandiflorum* Gilib., nom. illeg.)

- В західних лісових районах, на Поліссі, в лісових районах Лісостепу та в Гірському Криму, звичайно; в Степу, зрідка, поодинокі.

Geranium sibiricum L. (*Geranium europaeum* Popov; *Geranium ruthenicum* R.Uechtr.; *Geranium sibiricum* L. subsp. *popovii* Tzvelev; *Geranium sibiricum* L. subsp. *ruthenicum* (R.Uechtr.) Gams)

- На Поліссі і в Західному Лісостепу, дуже рідко. Ознаки, за якими описано підвид *Geranium sibiricum* L. subsp. *popovii* Tzvelev з околиць м. Біла Церква (парк Олександрія) Київської області (густіше опушення стебел у верхній частині квітконосів із відстовбурчених простих волосків та рожевий віночок) не є витриманими і вкладаються в діапазон мінливості типового *G. sibiricum* L. Не визнано цей підвид і в базах даних [Euro+Med Plant 2024](#), [POWO 2024](#), [World Plants 2024](#).

Geranium sylvaticum L. (*Geranium alpestre* Schur, nom. illeg.; *Geranium caeruleopurpureum* Gilib., nom. illeg.; *Geranium purpureocaeruleum* Ledeb.; *Geranium sylvaticum* L. subsp. *alpestre* (Schur) Domin & Podp. apud Dostál; *Geranium uralense* auct. non Kuvajev)

- У всіх лісових районах, звичайно; в північній частині Лісостепу, рідше. Дуже варіює за опушенням із простих і залозистих волосків. Синонімом *G. sylvaticum* є *G. alpestre* Schur, що наводився для Карпат, назва якого виявилася незаконною (nom. illeg.). Близьким видом є *G. uralense* Kuvajev, що наводиться для Кременця ([Tsvelev 1996](#), [Mosyakin & Fedoronchuk 1999](#)), ареал якого охоплює північ європейської частини Росії і Західний Сибір ([POWO 2024](#)) і повністю вкладається в загальний ареал *G. sylvaticum*. Сумнівний вид, без чітко відокремленого від *G. sylvaticum* ареалу, хоч дещо відрізняється від останнього горизонтально відхиленим і змішаним (з простими і залозистими волосками) опушенням стебла і черешків листків (у типових рослин *G. sylvaticum* стебла і черешки прикореневих листків опушені лише простими, вниз нахиленими волосками). В базах даних [Euro+Med Plant 2024](#) та [World Plants 2024](#) назва *G. uralense* Kuvajev зведена в синоніми *G. sylvaticum* L.

Geranium tuberosum L. (*Geranium radicum* M.Bieb.)

- В Криму (переважно в степовій частині). Наводиться також для Великобурлуцького району Харківської області, можливо помилково.

PELARGONIUM L.'Her. ex Aiton

Близько 290 видів, поширених переважно в Південній Африці, а також в Південній і Південно-Західній Азії та Австралії. Багато видів культивуються як декоративні і ефіроолійні рослини. В Україні 2 види.

*Pelargonium radula (Cav.) L.'Her. (*Geranium radula* Cav.)

- Культивується як кімнатна і оранжерейна рослина, а також на літо висаджується у відкритий ґрунт.

*Pelargonium zonale (L.) L.'Her. (*Geranium zonala* L.)

- Культивується як кімнатна і оранжерейна рослина.

- В культурі може також трапитися **Pelargonium inquinans** (L.) L.'Her. (*Geranium inquinans* L.) з більш-менш м'ясистими 5–7-лопатовими пластинками листків, а також гібрид **P. × hybridum** L.'Her. (*P. zonale* × *P. inquinans*) ([Tzvelev 1996](#)).

Linaceae DC. ex Perleb

За класифікацією групи філогенезу покритонасінних рослин ([Angiosperm 2016](#)) родина *Linaceae* DC. ex Perleb, 1818, *nom. cons.* входить до складу дуже обширного порядку *Malpighiales* (з фабід), який включає ще 36 родин, тоді як за прагматичним варіантом класифікації квіткових рослин флори України ([Mosyakin 2013](#)) родина *Linaceae* виділена в окремий монотипний порядок *Linales*. Родина *Linaceae* налічує 9 родів та понад 280 видів, поширених в помірних і субтропічних областях обох півкуль, а також в деяких тропічних областях Старого Світу. В Україні – 2 роди і 24 види (разом з підвидами).

LINUM L.

Близько 215 видів, широко поширених в помірних і тропічних областях обох півкуль. В Україні – 23 види (разом з підвидами).

Linum austriacum L. (*Linum alpinum* Pall.)

- По всій території, включно з Кримом. Від близького *L. perenne* L. відрізняється по різному зігнутими, але більш-менш відхиленими при відцвітанні і при плодоношенні квітконіжками (у *L. perenne* квітконіжки при відцвітанні і при плодах прямі, направлені уверх або косо уверх), а також більш розвиненим каудексом і дещо коротшими чашолистками.

Linum basarabicum (Săvul. & Rayss) Klokov ex Juz. (*Linum bassarabicum* (Săvul. & Rayss) Klokov ex Juz., ortho; *Linum bessarabicum* (Săvul. & Rayss) Klokov ex Juz., ortho; *Linum flavum* L. subsp. *basarabicum* (Săvul. & Rayss) Svetlova; *Linum flavum* L. subsp. *tauricum* var. *basarabicum* Săvul. & Rayss; *Linum tauricum* Willd. var. *basarabicum* (Săvul. & Rayss) Serb.)

- В Західному Лісостепу (басейн Дністра), нерідко та в Правобережному Лісостепу (Хмельницька область) ([Optasyuk & Shevera 2011](#)). Критичний вид, дуже близький до *L. flavum* L. і *L. tauricum* Willd., але визнаний в [POWO 2024](#). Від *L. flavum* відрізняється насамперед життєвою формою (напівкущик, тоді як *L. flavum* – трав'яний полікарпик). Охороняється з природоохоронним статусом «неоцінений» ([Perelik 2021](#)).

Linum bienne Mill. (*Linum angustifolium* Huds.; *Linum usitatissimum* L. subsp. *bienne* (Mill.) Stankev.)

- В Криму, де трапляється як дуже рідкісна занесена рослина середземноморського походження. Вважається предком культивованого *L. usitatissimum* L. Раніше ([Dobrochaeva 1955b](#), [Prokudin 1987](#), [Mosyakin & Fedoronchuk 1999](#)) вид наводився під назвою *L. angustifolium* Huds.

Linum catharticum L. [*Linum catharticum* L. var. *catharticum*] (*Cathartolinum catharticum* (L.) Small; *Cathartolinum pratense* Rchb., *nom. illeg.*; *Linum diversifolium* Gilib., *nom. illeg.*)

- Майже повсюдно, крім Степу, частіше на Поліссі; в Криму на півдні (Південний Берег Криму). В Україні таксон представлений типовим різновидом. Варіює за формою чашолистків від довгасто-яйцеподібної до ланцетоподібної. Крім того, в межах виду, крім однорічних рослин, відомі також дворічні і малорічні форми, характерні, зокрема для Карпат, у яких від більш-менш здерев'янілого при основі минулорічного пагона відходять два або декілька квітконосних пагонів ([Egorova 1996](#)). Ще один різновид – *Linum catharticum* L. var. *subalpinum* Hauskn. поширений у Франції.

Linum corymbulosum Rchb. (*Linum gallicum* auct. non L., p. p.; *Linum strictum* auct. non L.; *Linum strictum* L. subsp. *corymbulosum* (Rchb.) Rouy; *Linum trigynum* auct. non L. p. p.)

- В Криму (Кримський Степ та Лісостеп, Гірський Крим, Південний берег Криму). Раніше для Криму вид одночасно наводився під різними назвами: *L. corymbulosum* Rchb., *L. gallicum* L., *L. strictum* L. ([Rubtsov 1972](#)), або як *L. trigynum* L. ([Prokudin 1987](#)). Але, як пізніше було встановлено, *L. gallicum* є синонімом *L. trigynum* ([Egorova 1996](#), [POWO 2024](#)) і для Криму види наводилися помилково. *Linum trigynum* відрізняється від *L. corymbulosum* великими листками і стеблами та коротшими чашолистками, 2,5–3,7 (–4) мм завдовжки, в нижній частині зеленими, матовими (у *L. corymbulosum* листки з країв, а часто і з обох боків шершаві від дуже дрібних шерстких волосків; стебла в нижній половині коротко опушені; чашолистки (4–) 4,3–6,3 мм завдовжки, в нижній частині білуваті, глянцеві). Для Криму як раніше ([Prokudin 1987](#)), так і нині ([POWO 2024](#)) помилково наводиться також *L. strictum*, поширений на півдні Західної Європи, в Південно-Західній Азії (до Пакистану), Північній і Східній Африці. Від *L. corymbulosum* відріз-

няється досить щільними, головчастими суцвіттями, у яких квітки сидять або на дуже коротких квітконіжках (у *L. corymbulosum* суцвіття дуже рихлі, квітконіжки удвічі перевищують чашечки). До *L. strictum* відносили кримські зразки *L. corymbulosum* з більш щільними суцвіттями, але на відміну від *L. strictum* вони мають набагато тонші (0,2–0,3 мм завтовшки) квітконіжки (у *L. strictum* квітконіжки 0,5–1 мм завтовшки). За Т. Єгоровою (Egorova 1996) товщина квітконіжок є найбільш константною ознакою, за якою можна надійно відрізнити *L. corymbulosum* і *L. strictum*. Крім того, квітконіжки у *L. corymbulosum* дещо довші (1–3,5 мм завдовжки), ніж у *L. strictum* (0–2 мм завдовжки). Також види відрізняються за товщиною стебел (у *L. strictum* стебла товстіші).

Linum czernjajevii Klokov (*Linum czerniaëvii* Klokov, ortho; *Linum czernjaëvii* Klokov, ortho; *Linum flavum* L. var. *pubescens* Czern. ex Greuter; *Linum pallasianum* auct. non Schult., p. p.)

- В лівобережних районах Лісостепу і Степу, звичайно; Правобережному Степу (Херсонська область), дуже рідко. Від дуже близького *L. pallasianum* Schult. (в синоніми якого його іноді включають) відрізняється дещо коротшими чашолистками, більшою висотою і ширшими стебловими листками, а від *L. ucranicum* (Griseb. ex Planch.) Czern. – дещо довгими чашолистками, опушеними по виступаючій середній жилці, опушеними стеблами і листками. Видовий статус сумнівний. Гібридує з *L. flavum* L. (Донецька область, Слов'янський район, Національний природний парк «Святі гори»; Харківська область, Велико-Бурлукський та Ізюмський райони (Optasyuk & Shevera 2011)).

Linum extraaxillare Kit. (*Linum perrene* L. subsp. *extraaxillare* (Kit.) Nyman)

- У високогір'ях Карпат.

Linum flavum L. [*Linum flavum* L. subsp. *flavum*] (*Linum arboreum* Pall. ex M.Bieb)

- Майже повсюдно, але частіше в Степу. Нерідко гібридує з *L. czernjajevii* Klokov і *L. ucranicum* (Griseb. ex Planch.) Czern. в місцях контакту з ними (Dobrochaeva 1955b).

***Linum grandiflorum** Desf.

- По всій території, де культивується як декоративна рослина в садах і парках.

Linum hirsutum L. [*Linum hirsutum* L. subsp. *hirsutum*] (*Linum cretaceum* Juz.; *Linum hirsutum* L. subsp. *lanuginosum* (Juz.) Egorova; *Linum lanuginosum* Juz.)

- В Степу, переважно в південно-східній частині, та в Криму. Дуже варіює за густотою опушення, шириною листочків і характером їх верхівок (тупі або загострені), що не дає підстав визнавати *L. lanuginosum* Juz. (Prokudin 1987, Egorova 1996, Mosyakin & Fedoronchuk 1999, Optasyuk & Shevera 2011) з притупленими на верхівці листочками, за окремий вид чи підвид. Синонімом є також *Linum cretaceum* Juz., куди С.В. Юзепчук (Juzepchuk 1949) відніс рослини з крейдяних місцезнаходжень (Харківська область, а також Курська, Воронежська області РФ), у яких середні стеблові листки 1,5–2,5 (3,5–4) см завдовжки і 4–6 мм завширшки, від помірно і розсіяно опушених до голих, що не виходить за межі мінливості типового *L. hirsutum* s. str. Крім типової форми, в Україні (с. Устя, Кам'янець-Подільський район, Хмельницька область; с. Сидорове Слов'янський р-н, Донецька область; м. Одеса) відмічена форма *L. hirsutum* L. f. *albiflorum* (Schur) Nyár. (Optasyuk & Shevera 2011). Не визнаються назви *Linum cretaceum* та *Linum lanuginosum* і в сучасних онлайн базах даних.

Linum marschallianum Juz. [*Linum austriacum* L. subsp. *marschallianum* (Juz.) Greuter & Burdet] (*Linum austriacum* L. subsp. *euxinum* auct. non (Juz.) Ockendon)

- В Криму (Кримський Лісостеп, Гірський Крим, Південний берег Криму). Кримський ендемік. А.А. Светлова (Svetlova 2005), а також в онлайн базах даних (POWO 2024, World Plants 2024, Euro+Med Plant Base 2024) *L. marschallianum* визнають за один із підвидів поліморфного виду *L. austriacum* L. (= *L. austriacum* L. subsp. *marschallianum* (Juz.) Greuter & Burdet). Але, як зауважує О.М. Оптасюк (Optasyuk 2006), яка опрацювала рід *Linum* для флори України, *L. marschallianum* відрізняється від типового *L. austriacum* густими, майже голчастими листками, які густо розміщені в нижній частині пагона, дугоподібно вигнутими при основі стеблами, кількісними та якісними ознаками чашолистків, коробочок та насіння, а також якісними ознаками ультраструктури поверхні листка (для *L. marschallianum* характерний горбкувато-гребенеподібний тип рельєфу поверхні, потужний розвиток воску, який представлений гранулоїдними пластинами – виявленими лише у даного виду, що не спостерігається більше в жодного з видів роду), що свідчить на користь визнання *L. marschallianum* за самостійний вид.

Linum nervosum Waldst. & Kit.

- У флорі України представлений двома підвидами:

a. **Linum nervosum** Waldst. & Kit. subsp. **jailicola** (Juz.) T.V.Egorova (*Linum jailicola* Juz.)

• В Гірському Криму (на яйлах), зрідка. Дуже варіює за опушенням листків і стебел, розмірами чашолистків, коробочок і насінин. Від типового *L. nervosum* відрізняється густіше розміщеними і дещо вужчими листками, малоквітковим і більш компактним суцвіттям. За свідченням О.М. Оптасюк (Optasyuk 2006) – відрізняється також за ознаками ультраструктури поверхні листків (формою та обрисами клітин епідерми). Можливо, що це лише ксерофільна форма типового підвиду.

b. **Linum nervosum** Waldst. & Kit. subsp. **nervosum** (*Linum aucheri* Planch.; *Linum narbonense* Pall. ex M.Bieb. non L.; *Linum nervosum* var. *aucheri* (Planch.) Boiss.)

• В Лівобережному Степу, рідше на півдні Правобережного Степу і часто в Криму. Раніше для України таксон одночасно наводився під двома назвами: *Linum nervosum* Waldst. & Kit. і *Linum aucheri* Planch. (для Криму) (Prokudin 1987), що зараз вважається синонімом типового виду *L. nervosum*. Рослини дуже варіюють за опушенням (частіше трапляються опушені і рідше голі форми), шириною листочків, густоті їх розміщення та характером їх верхівок (загострені або притуплені), довжиною чашолистків, кількості квіток у суцвітті.

Linum nodiflorum L. (*Linum luteolum* M.Bieb.; *Linum pusillum* Pall.)

• В Криму (Кримський Лісостеп, Гірський Крим, Південний берег Криму).

Linum pallasianum Schult. [*Linum pallasianum* Schult. subsp. *pallasianum*] (*Linum ucranicum* (Griseb. ex Planch.) Czern. var. *pubescens* Czern., nom. nud.)

• В Криму, розсіяно (Керченський півострів, м. Старий Крим, околиці Судака, Уютного (Сакський район), Феодосії, Севастополя – Херсонес). Кримський ендемік. Охороняється з природоохоронним статусом «рідкісний» (Perelik 2021). Від близького *L. tauricum* Willd. відрізняється в основному опушенням на стеблах, листках і чашолистках, а також дещо коротшими чашолистками і нижніми листками. Наявність цих відмін і чітка окресленість ареалів (*L. pallasianum* поширений в південних і східних районах Криму, а *L. tauricum* – у західних і південних районах півострова, а також на Кавказі і в Східному Середземномор'ї) свідчать на користь визнання *L. pallasianum* як самостійного виду.

Linum perenne L. (*Linum sibiricum* DC., nom. illeg.)

• На півдні Полісся, в Лісостепу і Степу.

Linum squamulosum Rudolphi ex Willd. [*Linum squamulosum* Rudolphi ex Willd. subsp. *squamulosum* Rudolphi ex Willd.] (*Linum austriacum* L. subsp. *euxinum* (Juz.) Ockendon; *Linum euxinum* Juz.)

• В Криму (Кримський Степ та Лісостеп, Гірський Крим). Раніше (Prokudin 1987) вид наводився під назвою *Linum euxinum* Juz.

Linum tauricum Willd.

У флорі України представлений двома підвидами:

a. **Linum tauricum** Willd. subsp. **tauricum** (*Linum campanulatum* M.Bieb. sensu auct.)

• В Криму, нерідко.

b. **Linum tauricum** Willd. subsp. **linearifolium** (Lindm.) Jáv. (*Linum flavum* L. var. *linearifolium* Lindm.; *Linum linearifolium* (Lindm.) Juz.; *Linum tauricum* Willd. var. *linearifolium* (Lindm.) Nyárády)

• В Західному та Правобережному Лісостепу, Правобережному Злаковому Степу (раніше помилково вказувався і для Буковини). Від типового *L. tauricum* відрізняється формою середніх стеблових листків (дещо вужчі і довші), але які, як і у *L. tauricum* s. str., можуть значно варіювати від вузько-лопаткоподібних до лінійних і ланцетоподібних і від загострених до тупуватих, а також відсутністю у більшості випадків стерильних розеткоподібних пагонів. Відмічені також деякі відмінності в морфології підземних пагонів, суцвіття, чашолистків, коробочок та в паліноморфологічних ознаках (розмірах стовпчиків екзини) і відсутності на поверхні листка воскових відкладів (Optasyuk & Shevera 2011), але це не дає вагомих підстав виділяти *L. linearifolium* як окремий вид.

Linum tenuifolium L. (*Cathartolinum tenuifolium* (L.) Rchb.)

• Від південної частини Лісостепу і Степу до Південного берега Криму. Варіює за опушенням стебел (від зовсім голих до короткоопушених лише в нижній половині).

Linum trigynum L. (*Linum gallicum* L.)

- У Закарпатті (околиці сіл Худльове, Середнє, Лібляри Ужгородського району; с. Бобовище, с. Грибівці Мукачівського району; с. Іванівці Берегівського району, а також наводиться для окол. м. Берегове). Дані про зростання *L. trigynum* в Криму (Prokudin 1987) є помилковими і відносяться до *L. corymbulosum* Rchb. (див. вище).

Linum ucranicum (Griseb. ex Planch.) Czern. (*Linum flavum* L. var. *ucranicum* Griseb. ex Planch.)

- В Лівобережних Лісостепу і Степу, в основному по Сіверському Дінцю і його притоках. Гібриди-зує з *Linum flavum* L. (Донецька область, Слов'янський район, Національний природний парк «Святі гори», Харківська область, Велико-Бурлукський та Ізюмський райони (Optasyuk & Shevera 2011)).

*!Linum usitatissimum L. [*Linum usitatissimum* L. var. *usitatissimum*] (*Linum crepitans* (Boenn.) Dumort.; *Linum humile* Mill.; *Linum mucronatum* Gilib., nom. illeg.; *Linum usitatissimum* L. subsp. *intermedium* Chernom.; *Linum usitatissimum* L. var. *crepitans* Boenn.; *Linum usitatissimum* L. var. *humile* (Mill.) Pers.)

- Широко культивується в багатьох сортах (культиварах) як волокниста та жиросімейна культура і нерідко дичавіє. В Україні вид представлений типовим різновидом, який раніше (Dobrochaeva 1955b, Prokudin 1987, Egorova 1996, Mosyakin & Fedoronchuk 1999) одночасно наводився під трьома назвами: *Linum crepitans* (Boenn.) Dumort. (льон стрибунець), *Linum humile* Mill. (льон низький, льон олійний або льон кучерявець) та *Linum usitatissimum* L. (льон довгунець). Ще один різновид культурного льону – *Linum usitatissimum* L. var. *stenophyllum* (Boiss.) Rech.f. (*Linum humile* Mill. var. *stenophyllum* Boiss.) зростає в Ірані.

RADIOLA Hill.

Монотипний рід, ареал якого охоплює південь Скандинавії, Середню і Атлантичну Європу, Середземномор'я, Північну (гірські райони) та Східну Африку.

Radiola linoides Roth (*Linum radiola* L.; *Linum tetrapetalum* Gilib., nom. illeg.)

- В лісових районах і Лісостепу, а також в Степу (по долинах рік Дніпра, Самари та Сіверського Дінця та його приток).

ПОДЯКИ

Автор висловлює щирю подяку чл.-кор. НАН України С.Л. Мосякіну за консультації та цінні поради при написанні статті.

REFERENCES

- Angiosperm Phylogeny Group IV (APG IV). (2016). An update of the Angiosperm Phylogen Group classification for the orders and families of flowering plants. *Botanical Journal of the Linnean Society* **181**: 1–20. <https://doi.org/10.1111/boj.12385>
- Dobrochaeva, D.M. (1955a). Geraniaceae DC. In: Flora URSS, T. 7. Kyiv: Editio Academiae Scientiarum USSR: 5–40. (in Ukrainian)
- Dobrochaeva, D.M. (1955b). Linaceae Dum. In: Flora URSS, T. 7. Kyiv: Editio Academiae Scientiarum USSR: 46–76. (in Ukrainian)
- Egorova, T.V. (1996). Linaceae DC. ex S.F.Gray. In: Flora Europae Orientalis, vol. 9. Red. N.N. Tzvelev. Petropoli: Mir i Semia, Academia Chemico-Pharmaceutica Petropolitana MMI: 346–361. (in Russian)
- Christenhusz, M.J.M. & Byng, J. W. (2016). The number of known plants species in the world and its annual increase. *Phytotaxa* 261 (3): 201–217. <https://doi.org/10.11646/phytotaxa.261.3.1>
- Chopyk, V.I. (1969). Floristic zoning of the Ukrainian Carpatians. *Ukrainian Botanical Journal* **26** (4): 3–15. (in Ukrainian)
- Euro+Med Plant Base (2024). Euro+Med PlantBase – Preview of the new data portal <https://euoplusmed.org>
- Fedoronchuk, M.M. (2022a). Ukrainian flora checklist. 1: family *Lamiaceae* (Lamiales, Angiosperms). *Chornomorski Botanical Journal* **18** (1): 5–27. (in Ukrainian) <https://doi.org/10.32999/ksu1990-553X/2022-18-1-1>
- Fedoronchuk, M.M. (2022b). Ukrainian flora checklist. 2: family *Fabaceae* (Fabales, Angiosperms). *Chornomorski Botanical Journal* **18** (2): 97–138. (in Ukrainian) <https://doi.org/10.32999/ksu1990-553X/2022-18-2-1>
- Fedoronchuk, M.M. (2022c). Ukrainian flora checklist. 3: family *Apiaceae* (= *Umbelliferae*) and *Araliaceae* (Araliales, Angiosperms). *Chornomorski Botanical Journal* **18** (3): 203–221. (in Ukrainian) <https://doi.org/10.32999/ksu1990-553X/2022-18-3-1>

- Fedoronchuk, M.M. (2022d). Ukrainian flora checklist. 4: family *Rasaceae* (Rosales, Angiosperms). *Chornomorski Botanical Journal* **18** (4): 305–349. (in Ukrainian) <https://doi.org/10.32999/ksu1990-553X/2022-18-4-1>
- Fedoronchuk, M.M. (2023a). Ukrainian flora checklist. 5: family *Caryophyllaceae* s. l. (incl. *Illecebraceae*) (Caryophyllales, Angiosperms). *Chornomorski Botanical Journal* **19** (1): 5–57. (in Ukrainian) <https://doi.org/10.32999/ksu1990-553X/2023-19-1-1>
- Fedoronchuk, M.M. (2023b). Ukrainian flora checklist. 6: family *Crassulaceae*, *Grossulariaceae*, *Haloragaceae*, *Saxifragaceae* (Saxifragales, Angiosperms), and *Convolvulaceae* (incl. *Cuscutaceae*), *Solanaceae* (Solanales, Angiosperms). *Chornomorski Botanical Journal* **19** (2): 141–168. (in Ukrainian) <https://doi.org/10.32999/ksu1990-553X/2023-19-2-1>
- Fedoronchuk, M.M. (2023c). Ukrainian flora checklist. 7: family *Caprifoliaceae* s. l. (incl. *Dipsacaceae*, *Linnaeaceae*, *Valerianaceae*), *Viburnaceae* s. l. (incl. *Adoxaceae*, *Sambucaceae*) (Dipsacales, Angiosperms), and *Lythraceae* (incl. *Punicaceae*, *Trapaceae*), *Onagraceae*, *Myrtaceae* (Myrtales, Angiosperms). *Chornomorski Botanical Journal* **19** (3): 243–271. (in Ukrainian) <https://doi.org/10.32999/ksu1990-553X/2023-19-3-1>
- Fedoronchuk, M.M. (2023d). Ukrainian flora checklist. 8: Families *Ebenaceae*, *Primulaceae* (Primulales, Angiosperms), and *Actinidiaceae*, *Ericaceae* (Ericales, Angiosperms). *Chornomorski Botanical Journal* **19** (4): 341–357. (in Ukrainian) <https://doi.org/10.32999/ksu1990-553X/2023-19-4-1>
- Fedoronchuk, M.M. (2024a). Ukrainian flora checklist. 9: families *Cistaceae*, *Malvaceae* (incl. *Tiliaceae*) and *Thymelaeaceae* (Malvales, Angiosperms). *Chornomorski Botanical Journal* **20** (1): 5–18. (in Ukrainian) <https://doi.org/10.32999/ksu1990-553X/2024-20-1-1>
- Fedoronchuk, M.M. (2024b). Ukrainian flora checklist. 10: families *Euphorbiceae*, *Phyllanthaceae* (Euphorbiales, Angiosperms). *Chornomorski Botanical Journal* **20** (2): 111–123. (in Ukrainian) <https://doi.org/10.32999/ksu1990-553X/2024-20-2-1>
- Juzepchuk, S.V. (1949). *Linaceae* Dumort. In: Flora URSS, T. 14. Mosqua-Leningrad: Editio Academiae Scientiarum: 84–146. (in Russian)
- Mosyakin, S.L., Fedoronchuk, M.M. (1999). *Vascular plants of Ukraine. A nomenclatural checklist*, Kiev, 345 p. <http://dx.doi.org/10.13140/2.1.2985.0409>
- Mosyakin, S.L. (2013). Families and orders of Angiosperms of the flora of Ukraine: a pragmatic classification and placement in the phylogenetic system. *Ukrainian Botanical Journal* **70** (3): 289–307. (in Ukrainian) <https://doi.org/10.15407/ukrbotj70.03.289>
- Optasyuk, O.M. (2006). Characterization of ultrastructure of the leaf surface in species of the genus *Linum* L. in the Ukrainian flora. *Ukrainian Botanical Journal* **63** (6): 805–815. (in Ukrainian)
- Optasyuk, O.M. & Shevera, M.V. (2011). The genus *Linum* L. in the flora of Ukraine. Kyiv: Alterpres, 276 p. (in Ukrainian)
- Perelik vydiv roslyn ta grybiv, szo zanosyatsia do Chervonoj knyhy Ukrainy (roslynnyi swit), zatverdzenoho nakazom Ministerstva zakhystu dovkillia i pryrodnykh recursiv Ukrainy N 111 vid 15.02.2021 (in Ukrainian)
- POWO (2024). *Plants of the World Online*. Facilitated by the Royal Botanic Gardens, Kew. URL: <http://www.plantsoftheworldonline.org> (Accessed 15 April 2024 and 25 June 2024).
- Prokudin, Yu.N. (1987). *Opregelitel vyschykh rastenyi Ukrainy*. Kiev: Naukova Dumka, 547 pp. (in Russian)
- Röschenbleck, J., Albers, F., Müller, K., Weigl, S. & Kudla, J. (2014). Phylogenetics, character evolution and a subgeneric revision of the genus *Pelargonium* (Geraniaceae). *Phytotaxa* **159** (2): 31–76. <https://doi.org/10.11646/phytotaxa.159.2.1>
- Rubtsov, N.I. (ed.) (1972). *Opregelitel vyschykh rastenyi Kryma*. Leningrad: Nauka, 549 pp. (in Russian)
- Shelyag-Sosonko, Yu.R. (ed.) (1985.) *Priroda Ukrainiskoi SSR. Rastitelnyi mir*. Kiev: Naukova dumka, 208 p. (in Russian)
- Stevens, P.F. (2016) [2001]. [Angiosperm Phylogeny Website](http://www.mobot.org/MOBOT/research/APweb/), Missouri Botanical Garden, Retrieved 22 June 2016. <http://www.mobot.org/MOBOT/research/APweb/>
- Svetlova, A.A. (2005). Synopsis taxonomica sectionis *Adenolinum* (Reichenb.) Juz. generis *Linum* L. (*Linaceae*) in flora Asiae Borealis. *Novitates Systematicae Plantarum Vascularum* **37**: 112–133. (in Russian)
- Tzvelev, N.N. (1993). Notae de Geraniaceis florum Europae Orientalis. *Novitates Systematicae Plantarum Vascularum* **29**: 95–99. (in Russian).
- Tzvelev, N.N. (1996). *Geraniaceae* Juss. In: *Flora Europae Orientalis*, vol. **9**. Red. N.N. Tzvelev. Petropoli: Mir i Semia, Academia Chemicco-Pharmaceutica Petropolitana MMI: 370–388. (in Russian)
- World Plants (2024). *A complete, synonymic checklist of the Higher Plants of the World*. <https://www.worldplants.de/world-plants-complete-list/complete-plant-list> (Accessed 15 April 2024 and 25 June 2024).
- Yena, A.V. (2012). *Spontaneous flora of the Crimean Peninsula*. Simferopol: N. Orianda Publ., 232 p. (in Russian)

РЕЗЮМЕ

Федорончук, М.М. (2024). Чекліст флори України. 11: родини *Geraniaceae* (Geraniales) та *Linaceae* (Linales/Malpighiales), Angiosperms. *Чорноморський ботанічний журнал* 20 (3): 231–241. doi: 10.32999/ksu1990-553X/2024-20-3-1

Порядок Geraniales у флорі України представлений родиною *Geraniaceae*, яка налічує три роди (*Erodium*, *Geranium*, *Pelargonium*) та 32 види. *Erodium ciconioides*, описаний з Криму, визнано за синонім *E. ciconium*. Ознаки, за якими описано підвид *Geranium sibiricum* subsp. *popovii* з околиць м. Біла Церква (парк Олександрія) Київської області, не є витриманими і вкладаються в діапазон мінливості типового *G. sibiricum*. Назва виду *G. alpestre* виявилася нелегітимною, і повинна бути замінена на *G. sylvaticum*. До *G. sylvaticum* слід включити також рослини з околиць Кременця (Тернопільська область), які наводилися під назвою *G. uralense* (дуже близький вид до *G. sylvaticum*, ареал якого охоплює північ європейської частини Росії і Західний Сибір). Родина *Linaceae*, яка виділена з обширного порядку Malpighiales в окремий порядок Linales, у флорі України представлена 24 видами (разом із підвидами), що входять до складу двох родів (*Linum* і *Radiola*). Назва виду *Linum angustifolium*, що раніше наводився для Криму як дуже рідкісна занесена рослина середземноморського походження, виявилася синонімом *L. bienne*. Вид *L. catharticum* в Україні представлений типовим різновидом (ще один різновид – *L. catharticum* var. *subalpinum* поширений у Франції). Варіює за формою чашолистків від довгастояйцеподібної до ланцетоподібної. В межах виду, крім однорічних, відомі також дворічні і малорічні форми, характерні, зокрема, для Карпат. Із близьких видів до *L. corymbulosum*, широко поширеного в Криму, для Криму помилково наводяться ще *L. strictum*, *L. trigynum* та *L. gallicum* (останній є синонімом *L. trigynum*, що поширений в Закарпатті). Синонімами *L. hirsutum* є *L. cretaceum* та *L. lanuginosum*. Вид *Linum nervosum* в Україні представлений двома підвидами: *L. nervosum* subsp. *jailicola* (в Гірському Криму, на яйлах) та типовим *L. nervosum* subsp. *nervosum* (у материковій частині, а також в Криму). Синонімом типового підвиду є *L. aucheri*, який наводився для Криму. Синонімом *L. squamulosum* є *L. euxinum*. Вид *L. usitatissimum*, що культивується в Україні, представлений типовим різновидом, який раніше наводився також як: *L. crepitans* та *L. humile*. Ще один різновид культурного льону – *L. usitatissimum* var. *stenophyllum* (*Linum humile* var. *stenophyllum*) зростає в Ірані.

Ключові слова: анований список, поширення, вид, підвид, рід, родина, систематика, номенклатура, синоніми, гербарні зразки, флора, Україна, *Erodium*, *Geranium*, *Pelargonium*, *Linum*, *Radiola*.